

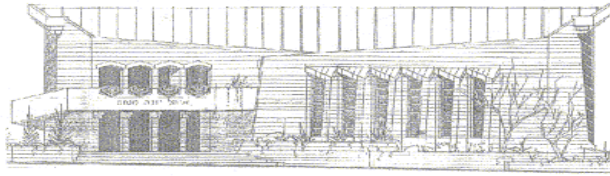
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דרשה מאת הרב דוד אברהם ספקטור לשבת פ' שלח תשס"ט בנושא:

עֵלָה נַעֲלָה

שבת שלום. ברשותכם אשתתף אתכם בטיול שערכתי יום חמישי הזה בצרעה. סיירתי בקיבוץ עם אחד החברים, כדי לבדוק אם אפשר לעשות עירוב כשר ומהודר לקיבוץ. בקיבוץ יש היום כ-200 משפחות ומתוכן לפחות שלוש משפחות שומרי שבת ומצוות. מאז החורף יש בכל ליל שבת תפילות בהשתתפות עשרות מחברי הקיבוץ בבית הכנסת הממוקם במועדון מתחת לחדר אוכל. כעת יש יוזמה בקיבוץ להתפלל בבית הכנסת פעם בחודש בשבת בבוקר. מי שיכול להצטרף למנין החודשי הזה, יזכה לשכר הליכה של כחצי שעה בתוך תחום השבת של בית-שמש. וכן יש שיעור תורה בתוך התפילה בליל שבת ובשבת ביום יש שיעור לכ-30 מילדי הקיבוץ על פרשת השבוע. אשרי עין ראתה כל אלה. אין לי ספק שהקב"ה שמח בבניו ובבנותיו האלה. לעומת עליה רוחנית זאת קראנו היום בפרשת שלח שעשרת המרגלים והעם אמרו: לא נעלה. לא עליה פיסית וכהסברו של המשך חכמה גם לא עליה רוחנית. אמנם כלב מנסה להשתיק ולעודד את העם. (יג, ל) וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עֲלֵה נַעֲלָה וְנִרְשָׁנוּ אֶתָּה כִּי יָכוֹל נוֹכַל לָהּ. מה פירוש שכלב משתיק את העם "אל משה"? מה משה רבנו קשור לנושא? נותן על זה הרב מאיר שמחה מדוינסק, במשך חכמה הסבר נפלא ואקטואלי: "הענין דהמה (עם ישראל) מפתחים, מפני ששמעו (בפרשה הקודמת, פרשת בהעלותך) אלדד ומידד מתנבאים: 'משה מת ויהושע מכניס'... להכנס בארץ (כנען), (בארץ) מבצר ולהלחם עם עמלק (הנמצא בנגב) ועם ענקים בלא משה, הלא יפלו כולם לפי חרב! ולכן השתיק כלב את העם." וכאן מחדש המשך-חכמה, שלא סתם השתיק אותם אלא "במה שיחסו את כל המופתים 'אל משה'". וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה. זאת אומרת שלפי הבנת העם כל הנסים וההצלחות שהיו במדבר היו רק בזכות משה. עכשיו שלפי נבואת אלדד ומידד משה מת ולא הוא יכניס את עם ישראל לארץ, אז איך נתמודד עם קשיי המלחמה בשחרור הארץ בלי ההנהגה הנסיית של משה. הלא עם עמלק כבר נלחמו במדבר ועכשיו שוב פוגשים אותו בנגב. בפעם הקודם אמנם יהושע נלחם עם עמלק בשטח "ויחלוש יהושע את עמלק", אבל ההכרעה היתה לפי ידיו של משה שהיו אמונה וכאשר הרים משה את ידיו בתפילה לשמים גבר וניצח ישראל. איך אפשר לנצח ולשחרר את ארץ ישראל מהכנענים בלי תפילת משה והנסים שבאו בזכותו? על זה מביא המשך חכמה את תשובת כלב: וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה: "גדולת משה תלוי בכך. שכל זמן שהיו ניזופין במדבר(שה) כעס על עם ישראל בגלל חטאם) לא נתייחד הדיבור למשה (לא זכה משה לנבואה, לדיבור אלוהי, בגלל המצב הירוד של עם ישראל). ולכן אמר (כלב לעם) 'עלה נעלה' בעצמנו בלא משה, כי אין משה סיבה אצל השם להנהגה הנסיית, רק האומה הישראלית בעצמה היא ראויה להשג(ח) האלוהית... וזה 'כי יכול נוכל לה'. והוא שאמר (הפסוק) וַיִּהְיֶה כָּלֵב אֶת הָעָם (אֶל מֹשֶׁה), במה שמיחסים הכל אל משה... לא יעלה על לבבכם, כי רק במשה תלוי הנצחון והנסים, לא-כן! רק 'עלה נעלה'!". אחרי 40 שנה עוברת ההנהגה ליהושע והוא מעודד את העם בכניסה לארץ ואומר להם: (יהושע ג, ו): בְּזֹאת תִּדְעוּן כִּי אֵל חַי בְּקִרְבְּכֶם וְהוֹרֵשׁ יוֹרֵשׁ מִפְּנֵיכֶם אֶת הַכְּנַעֲנִי... ומפרש המשך חכמה: "שלא תדמו כי משה היה בקרבכם והוא עשה כל הגדולות, רק כי הא-לוהים, אשר הוא חי תמיד ולא משה שכבר מת, וה' חי לעולמי עד ויכול להוריש מפניכם הכנעני..." אכן זו אמירה חשובה גם לדורנו. מצבינו הבטחוני לא פחות בעייתי מבדורו של יהושע. החאמס בדרום, החיזבלה בצפון ואירן במזרח וקל מאד היום להיכשל בחטא המרגלים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ פְּחָגְבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם. קל לומר היום שאין לנו מנהיגים כמשה רבנו ויהושע בן נון ואפילו לא מנהיגות ישראלית אמיצה כמו דוד בן גוריון שידע לומר "אום שמום" ועשה מה שטוב לבטחון ישראל. הוא אגב גם אמר ש"מי שלא מאמין כאן בניסים, הוא לא ריאליסט". המשך חכמה מלמד אותנו שהנסים והצלחות של עם ישראל במאבק עם האויבים לא תלויים לא במשה רבינו ולא ביהושע בן-נון ולא בשום מנהיג אחר אלא רק בנו, בעם ישראל. עלה נעלה. אם נדע לעלות לא רק פיסית אלא גם רוחנית, אז כימי צאתך ממצרים אראנו נפלאות, כפי שראינו כבר במלחמות ישראל בדורנו. ויתרה מכך כתב הרב קוק שאם היינו עולים אז וכן עתה למדרגה רוחנית גבוהה, היו אומות עולם מתייחסים אלינו בהערכה גדולה ונותנים לנו את ארץ ישראל על מגש של כסף בלי שום מלחמה וכך כותב בספרו אורות (המלחמה סע' ד): "לולא חטא העגל היו האומות יושבות ארץ ישראל משלימות עם ישראל ומודות להם, כי שם ה' הנקרא עליהם היה מעורר בהן יראת הרוממות ולא היתה שום שיטת מלחמה נוהגת וההשפעה היתה הולכת בדרכי שלום כבימות המשיח. רק החטא גרם ונתאחר הדבר אלפי שנים... וחטא העגל ימחה לגמרי וממילא כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה' והעולם יתוקן באורח שלום ורגשי אהבה." ואכן בידנו הדבר, בידי כל אחד ואחת מאיתנו לעלות "עלה נעלה" ויתקיים בנו במהרה ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.